

Svenska Elnätsupprorets remissvar på Energikommissionens betänkande "KRAFTSAMLING FÖR FRAMTIDENS ENERGI" (SOU 2017:02)

Svenska Elnätsupproret har tagit del av betänkandet enligt ovan, och inkommer här med följande synpunkter;

Energikommissionens uppdrag är enligt direktivet att ta fram underlag för en bred överenskommelse om energipolitiken, detta med särskilt fokus på förhållandena för elförsörjningen efter år 2025–2030. I sitt arbete ska kommissionen ta del av och närmare analysera tillgängliga bedömningar av hur det framtida behovet av energi förväntas mötas enligt olika prognoser och scenarier, och att ställa samman två eller flera scenarier för tillförsel, överföring, användning och lagring av energi på längre sikt.

Focus har legat på framtidens energipolitik och då huvudsakligen på elproduktion. Viss beröring med de olika typerna av elnät förekommer, men elnätkundens perspektiv kan tyvärr inte anses vara direkt berört. Utredningen skriver under begreppet elnät:

- Framtida elanvändning
- Framtida elproduktion
- Utvecklingen i vår omvärld
- Framtidens krav på leveranssäkerhet
- Energilager
- EU-lagstiftning
- Investeringar
- Framtida prissättning
- Genomförandetider
- Teknikutveckling och smarta elnät

Låt oss kommentera punkterna i tur och ordning nedan;

Framtida elanvändning

Urbaniseringen kommer att ställa krav på utbyggnad av elnätet, men dessa kostnader täcks till stor del genom de anslutningsavgifter som nätbolagen har rätt att ta ut. Dessutom innebär uttag av elektrisk energi i tätort (urbanisering) intäkter via nätavgifterna som väl täcker dessa utbyggnader. Den av utredningen befarade risken för minskande intäkter i det glesa lokalnätet på grund av vikande kundunderlag är korrekt och detta kommer att avspela sig i ytterligare högre nätavgifter för landsbygden. För tillfället pågår en stor översyn av förutsättningarna att bo kvar i glesbygd/landsbygd och denna konsekvens finns inte beaktad där.

Utredningen befarar effektoppar som belastar elnätet på grund av elektrifierade transporter. Eftersom anslutningsavgifter är konstruerade utifrån area på anslutande kabel, som i sin tur dimensioneras för max uttag, bör denna risk kunna anses vara minimal.

Här lyfts frågan om efterfrågefleksibilitet, men som elkostnaden ser ut idag där mindre än 30 % är relaterat till elpriset, innebär inte denna möjlighet/risk någon större potential i närtid.

Framtida elproduktion

Den nuvarande situationen för Sveriges elproduktion är ingen kostnadsdrivande parameter för elnätet. Anslutning av nya elproduktionsanläggningar skall naturligtvis bära sina kostnader. Det vore önskvärt

att hänsyn vid lokalisering av produktionsanläggningar togs till befintligt elnät och att investeringarna skedde där störst samhällsnytta till minsta samhällskostnader kunde var regeln.

Utvecklingen i vår omvärld

Denna punkt har bäring på stamnätet och eventuella utlandsförbindelser och berör med andra ord inte lokalnäten mer än marginellt.

Framtidens krav på leveranssäkerhet

I denna kategori ingår leveranssäkerhet (risk för avbrott) och spänningskvalitet. Sveriges elnät har internationellt sett en mycket god leveranssäkerhet. Tillgängligheten 2015 var enligt Ei 99,974%. Den uppskattade kostnaden för de få avbrott som fanns 2015 var enligt samma källa 1 miljard kronor. De största kostnaderna drabbar kommersiella verksamheter som handel och industri. Utredningen uppskattar att cirka 95 % av kostnaderna för elavbrott hamnar inom handel, industri och offentlig verksamhet. Det är kommersiella kunder i urbaniserade områden som får högst kostnader på grund av avbrott. Dessa drabbas merendels av kortare avbrott, många gånger på grund av fel i regionnät (t ex åska). Korta avbrott på grund av åska är i stort sett omöjliga att bygga bort, avbrottstider som är påverkbara är de väderorsakade avbrotten i landsbygdsnätet. De längsta avbrotten är nämligen hos hushållskunder i glesbygd, som dock inte bär så stor andel av kostnaderna. Här pågår ett ombyggnadsarbete och problemet kommer att försvinna inom acceptabel framtid.

Energilager

Behovet av energilager (batterier) är helt en fråga relaterad till den ökande mängden variabel produktion. Att då förknippa dessa lösningar, och framförallt föra kostnader för energilager till nätbolagen är fundamentalt fel. Kostnaden skall naturligtvis bäras av den elproducent som väljer detta produktionslag. Kostnaden kommer sedan att påverka elpriset och ger därmed signaler till rätt sorts investering i elproduktion. Då nätkunderna inte förorsakar problemet, skall de heller inte bära kostnaden för det samma.

EU-lagstiftning

Påståendet att EU:s krav och riktlinjer påverkar nätverksamheten är mycket dåligt beskriven, och här är det viktigt att Ei säkerställer att kostnaderna läggs på rätt verksamhet, och inte slentrianmässigt överförs på nät, bara för att det är en monopolverksamhet.

Investeringar

Elnätet står förvisso inför behov av reinvesteringar. Dock får det inte vara så, att den modell som används för granskning av elnätens rimlighet, leder till att enheter i elnätet byts ut för att dess ekonomiska livslängd har passerat. Investeringen skall givetvis göras med utgångspunkt från teknisk livslängd. Det bör heller inte finnas möjlighet att ställa krav på högre nätavgifter för att göra de erforderliga reinvesteringarna i befintligt nät. Nätbolagen har redan tagit höjd för detta i sin kalkyl.

Framtida prissättning

Den är minst sagt ett understatement att nuvarande reglermodell kraftigt överkompenserar nätbolagen och knappast leder till "rimliga" nätavgifter. Utvecklingen av nätavgifterna i relation till övriga kostnader i samhället är inte rimlig. Det ankommer på Ei, att i sitt regeringsuppdrag om översyn av regelverket, särskilt beaktar kundens intressen i kravet på rimliga avgifter, samt att förslagen blir verkliga i en nära framtid. Det är förvånansvärt att detta krav inte finns med i sammanställningen.

Genomförandetider

Inga kommentarer.

Teknikutveckling och smarta elnät.

Detta område kan hänföras till visionernas område. Nyttan av de möjligheter som de styrmöjligheter modern teknik erbjuder tenderar till att överskattas, och många funktioner tillkommer bara "för att det går att göra". Exempel på sådan möjlighet är att via telefon kunna styra sitt hem och dess apparater. Nyttan av detta är svårt att kvantifiera och de risker som uppstår genom möjligheten att icke behöriga styr andras apparater får inte underskattas. Samtidigt måste det klarläggas att en stor del av de funktioner som kan innefattas i begreppet "smarta elnät" på lokalnätetsnivå, finns som utrustning på den kommersiella marknaden redan idag. Detta innebär att man inte behöver föra in ytterligare komplikationen i elnätet, som oftast tillfredsställer ett fåtal kunders intresse. Samhällsnyttan av "smarta elnät" måste analyseras noga och målsättningen måste vara att dessa tillämpningar inte införlivas med nätbolagens verksamhet och ansvar. M.a.o. får inga mödor att hålla nätavgifterna nere utelämnas.

Sammanfattning

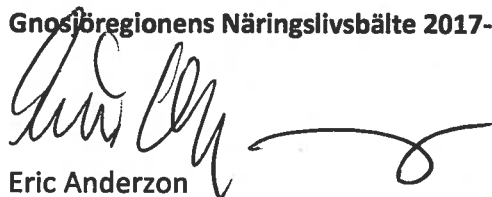
Svenska Elnätupproret kan inte nog påpeka det faktum att elnätskostnaden ökat helt utan rim och reson för de svenska kunderna, och detta sedan tillsynsmyndigheten Ei kom till 2008. Kostnadsökningarna står på inget sätt i proportion till ökad leveranssäkerhet och/eller leverans kvalitet. I mångt och mycket har de kostnader som nätbolagen överfört till nätkunderna varit relaterade till krav som kommit från Ei. Dessa har i många fall varit ett uttryck för krav från EU. Ett exempel i närtid är ökat krav på elmätarens funktion, och som kommer att var kostnadsdrivande för elnätskunden. Detta för att kunden skall få en realtidsuppkoppling av sin förbrukning, trots att det idag finns sådan utrustning att köpa i marknaden. I rimlighetens namn borde Ei inte få införa krav som ger ökande kostnader för nätkund med mindre än att andra åtgärder vidtas för att avlasta kostnader från nätbolagen och dess kunder. Vi kan inte annat än instämma i IVA:s utlåtande (sid 226) ***Enligt IVA krävs en övergripande politisk tydlig målbild med regleringen för att elnäten ska kunna vara en möjliggörare och utvecklas på ett sätt som motsvarar elnätskundernas behov på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt (IVA 2016d).***

Ei har förlorat samtliga domstolsprocesser mot nätbolagen vilket tyder på att regelverket är alldeles för enkelspårigt till nätbolagens fördel. Kostnaden för nät och överföring har sedan Ei's tillkomst 2008 ökat med närmare 50 %, och fler prishöjningar är att vänta fram till 2019. Mot bakgrund av att kundkollektivet i förekommande frågor hänvisas till Ei som således är den enda part vända sig till, är det anmärkningsvärt att inte Ei under alla dessa år själva begärt ändring av regelverk och mer "muskler" för att komma till rätta med problemet. Vi välkomnar därför regeringens initiativ och uppdrag till Ei, att nu se över regelverk och kalkylsammansättning, kanske man till och med kan förvänta sig att texten; ***"Vid bedömning av en nättariffs skälighet skall konsumentintresset särskilt beaktas"***, som togs bort ur lagtexten av regeringen Persson, nu återinförs i skrivningen. Om inte annat för att ge domstolarna en tydlig andemening med Ei's beslut.

Även om energi är en fin kassako för staten, vägrar vi tro att den egentliga meningen med avreglerad elmarknad, skulle leda till den utveckling de svenska elnätskunderna fått, och nu får erfa. En inte helt oväsentlig ingrediens är dock att staten äger Vattenfall, och via AP-fonderna stora delar av Ellevio, vilket gör att beslutsfattarna blir part i målet. Vem skall de skydda, sina kassakor eller medborgaren?

Svenska Elnätssupproret och dess anhängare ser därför med spänning fram mot ett för kunden positivt resultat av denna Kraftsamling För Framtidens Energi.

Gnosjöregionens Näringslivsbälte 2017-01-25

Eric Anderzon

Svenska Elnätssupproret

Box 10,

SE-334 21 ANDERSTORP

+46 70 5617139